

بسم الله الرحمن الرحيم

گردها

تحقیقی در ریشه های نژادی
تاریخ و ادیان

تألیف:

احسان نوری

توفیق وهبی

انتشارات شفیعی

۱۳۹۴

سرشناسه: نوری احسان ۱۸۹۲-۱۹۷۶م
 عنوان و نام پدید آور: کردها (تحقیقی در ریشه های نژادی وادیان) تالیف
 احسان نوری - توفیق وهبی
 مشخصات نشر: تهران شفیع، ۱۳۹۳
 شابک ۹-۲۴-۷۸۴۳-۹۶۴-۹۷۸
 رده بندی کنگره: ۱۳۹۳ ۸۵ ک ۴۵۹
 رده بندی دیویی: ۹۵۶/۰۰۴۹۱۵۹۷
 شماره کتابشناسی ملی: ۳۵۶۱۱۲۵

عنوان کتاب	کردها (تحقیقی در ریشه های نژادی وادیان)
مؤلفین	احسان نوری - توفیق وهبی
ناشر	شفیع
سال نشر	۱۳۹۴
تیراژ	۵۰۰
نوبت چاپ	اول
قیمت	۱۷۵۰۰۰ ریال
چاپ	یاران
شابک	۹-۲۴-۷۸۴۳-۹۶۴-۹۷۸
تهران : میدان انقلاب - خیابان اردیبهشت - ساختمان اردیبهشت - پلاک ۶۵	
تلفن : ۶۶۴۹۴۶۵۴	فکس : ۶۶۴۸۴۹۳۹

درباره نویسنده

پروفسور توفیق وهبی از شخصیت های معروف کُرد می باشد: در سال ۱۸۹۱ میلادی در سلیمانیه عراق به دنیا آمد. در ارتش عثمانی سابق درجه سرگردی ستاد داشته است پس از تأسیس دولت عراق به ریاست دانشکده افسری تازه تأسیس منصوب می گردد. مدتها وزیر آموزش و پرورش عراق بوده است در دوران و ریاست ملک فیصل در مجلس سنا سناتور بوده است بعد از کودتای ۱۹۵۸ عبدالکریم قاسم عراق را ترک و در لندن ساکن می شود. در زمینه تاریخ و جامعه شناسی کُردستان صاحب نظر بوده است و کتابهای زیادی در این زمینه نوشته است. در تاریخ ۱۳۸۴/۵/۱ بعد از ۹۳ سال عمر پربار در لندن به سرای باقی شتافت و بنا به وصیتش جنازه اش را به عراق بر می گردانند. و در قله مرتفع کوه پیره مگرون واقع در کُردستان عراق دفن می کنند. خانم همراهِ فرمانفرمائیان همسر محسن رئیس سفیر وقت ایران در انگلستان در کتاب (زندگینامه ابوالحسین میرزا فرمانفرمائی) می نویسد: محسن رئیس و نگارنده با آقای توفیق وهبی، یکی از بزرگان عراق که کُرد نژاد بود آشنایی یافتیم، وی که کتاب لغت زبان کُردی را تدوین کرده بود می گفت: «کُردها ایرانی هستند و زبانشان پارسی است. ابراز این حقیقت از سوی من سبب شد که دولت عراق و عراقی ها نظر نامساعدی به من پیدا کنند ولی این حقیقتی است که نمی توان کتمان کرد.» توفیق وهبی فارسی را خوب صحبت می کرد و خوب می نوشت. نامه ای از او در نامه هایم موجود است که فارسی دلپذیری نوشته شده است.

احسان نوری پاشا

در تاریخ ۱۸۹۲ در کُردستان ترکیه در شهر تبلیس کوچه الی کولی (علی قولی) در منزل علی کولی جبرانی بدنیا آمد. مدرسه ابتدایی را در تبلیس و

تحصیلات نظامی را در شهرهای ارزجان و استانبول به اتمام رسانید. در سال ۱۹۱۰ با درجه ستوان دومی داخل ارتش عثمانی شد. در جنگ آلبانی و غرب اشتراک کرد.

در دوران شروع ترکیه نوین ژنرال احسان نوری پاشا با پیوستن به حزب «خوی بون» کردها و قرار گرفتن در رأس فرماندهی نیروهای شورشی کرد از طرف آن حزب به مدت چهار سال (۱۹۳۰-۱۹۳۷) در مناطق آرات با ارتش جنگ دیده ترکیه مجهز به تانک و توپ و هواپیمای جنگی با نداشتن هیچ گونه پشتیبانی مادی و معنوی از طرف هیچ کشوری مبارزه نمود. نهایتاً ارتش ترکیه با کمک گرفتن از اتحاد جماهیر سوسیالیستی شوروی و دولت شاهنشاهی ایران در محاصره کردن آراتیان موفق به شکست و کشتار شورشیان کرد گردید و احسان نوری و همسرش به ایران پناهنده شدند. احسان نوری پاشا پس از پناهندگی به ایران مدتی در تهران دقت بازجویی قرارداداشت. آنگاه مانند تنی چند از پناهندگان آرات که در شهرهای مختلف ایران تحت نظر قرار گرفتند به ساوه و یزد تبعید شد. بعد از وقایع شهریور ۱۳۲۰ به تهران برگردانده شد. در خلال سالهای ۲۵-۱۳۲۳ با روزنامه کوهستان همکاری داشت و سلسله مقالات تاریخ ریشه نژادی کرد و وقایع آرات را نوشت. در ۲۸ اسفند ۱۳۵۴ با یک موتور سوار در تهران تصادف و در تاریخ ۱۳۵۵/۱/۵ در بیمارستان سینا در گذشت.

در دفترچه پس انداز او با مشخصات (بانک ملی شعبه واحد ۱۵۷ کاخ پهلوی به شماره حساب ۷۹۰۳۳۱ به نام احسان نوری در تاریخ ۱۳۵۴/۱۲/۲۷ موجودی دفترچه یعنی هشت روز قبل از مرگ مبلغ یک هزار و یکصد و پنجاه ریال بوده است. اثاث خانه عبارت از یک یخچال، یک تلویزیون، یک رادیوی کوچک بوده است. آری او درویشانه زیست و سلطانانه درگذشت.

منابع:

- ۱- شورش کردهای ترکیه و تأثیر آن بر روابط خارجی ایران، تألیف کاوه بیات
- ۲- ژنرال احسان نوری پاشا، تألیف زحیم اشنویی محمدزاده

www.ketab.ir

پیش گفتار

افرادی که از افتخارات گذشته خود بی خبراند، آرمانی که برای اعتلای قوم خود در سر پیروانند ندارند.

بی خبری از گذشته باعث بی اعتنائی به آینده است! می‌گویند با سنگ مزار نمی‌شود افتخار کرد. اما پیدایش و تقویت حس حفظ آزادی در ملل، با دانستن اعمال افتخار آمیز گذشته پدران خود رابطه دارد! جا دارد گفته شود آن افتخارات چراغ راهنمای راه عظمت ملل است. نویسندگان در صورتی که عجز علمی خود را معترف است از آنجا که قسمتی از بار مصائب این قوم ستم‌دیده را بر دوش دارد، از نوشته‌هایی که تعلق به کُرد و کُردستان دارند استفاده و مطالعات خود را هم علاوه نوشتن این رساله مبادرت ورزیده است که امید است سودمند واقع شود!

قصدم این نیست که تاریخ کُرد و کُردستان را بنویسم بلکه خدمت به یک قوم ایرانی نژاد است که شخصیت نژادی او در دست نژادهای دیگر در معرض نابودی قرار گرفته است. فقط سعی دارم این قوم رشید و زجر کشیده را از گمنامی بیرون آورده مانع از آن بشوم که از شرافت نژاد ایرانیّت محروم گذاشته شوند.

گرچه ممکن است در مقابل وضع اجتماعی ملالت آورش بحث از نیاکان کُردها بودن طوایفی که دولت‌های معظم را به وجود آورده و سلسله‌های پادشاهانی که به کشورگشائی پرداخته و پیغمبرانی که بشریت را به راه راست هدایت نموده‌اند در وهله اول غریب به نظر آید و نگارنده در تحت تأثیر احساسات افراطی قرار گرفته تصور شود؟ لیکن پس از مطالعه دقیق معلوم خواهد شد که راه افراط پیموده نشده است.

تاریخ گُرد و گُردستان به زبان گُردی اثر خامه ذیقیمت نویسنده بزرگ گُرد مرحوم امین ذکی بیک و کتاب گُرد و پیوستگی نژادی او به قلم استاد دانشگاه مرحوم رشید یاسمی در نوشتن این رساله نه تنها اینجانب را از تحقیق و تتبع زیاد بلکه از دادن توضیح بیشتری هم بی نیاز ساخته است.

فقط ناگفته نماند که:

یک قوم که با برق شمشیرهای خود بر روی تاریکی تاریخ روشنائی پاشیده و در همه اعصار بادنک رشادت و قهرمانی خود، دشمنان خود را لرزانده حیف است آن لقب مردانگی و جنگجوئی وی که لفظ گُرد است صفحه سلطنت و حاکمیت بلند و پرافتخارش را از چشم دوست و دشمن مخفی بدارد!

یک قوم که خشت های پایه با عظمت ایران اول را با خون های مقدس جنگاوران خود بهم چسبانده و از میان پسران عزیزان خود پیامبران، سلسله های پادشاهان و سرداران بزرگ صاحب جاه و جلال بار آورده از انصاف دور است که از آن مفاخر خود محروم، یک قوم بی نام و نشان معرفی شود. اگر این رساله کوچک بتواند پرده تاریکی را که روی این حقایق گسترده شده است بالا بزند مشعوفم.

احسان نوری